

λοτε γὰ νὰ δικαιολογήσω τὸ περίφημο Παρθενός⁽¹⁾. Γενική: σκελλίου βρίσκω καὶ σὲ σημείωμα ἐνὸς κώδικα, γραμμένο στὰ 1122. (2). Ὁ λαθιασμένος δὲ μὴς τενισμός σκελλίος ἀντὶς σκελλίος εἶναι συγγός. Τώρα βρίσκεται καὶ ρωμαϊκὸ ἐπώνυμο: Σκελλίος (3)—Αὐτὲς τὶς παρατηρητοὺλες τὶς φιλικὲς ὡς δεχτῇ ὁ κ. Μπενέσεβιτς μαζί μὲ τὴν ἀγάπη μου καὶ τῇ μεγάλῃ μου ἐχτίμησιν^(*).

ΔΗΜΟΣ. ΧΑΒΙΑΡΑ: «Ὁ θάνατος τοῦ Διγενῆ. (Ἄσμα συμαϊκόν).» Στὰ Byzantinjskij Vremennik = Βυζαντινὰ Χρονικά. Τόμ. XII (1905) σ. 499.

Τὸ τραγούδι τὸ δημοτικὸ τοῦ ἀκριτικοῦ κύκλου, ποὺ δημοσιεύει ὁ κ. Χαβιαράς εἶναι τάκολουθο. Ὁ Διγενὴς ψυχομαχεῖ κ' ἡ γῆ τὸν ἐτρομάσσει, κ' ἡ πλάμα τὸν ἀναιριχῇ πῶς θὲ νὰ τὸν νῆαπῃ. Οἱ ἄρκοιτες τὸ μάθανε καὶ πᾶ νὰ τὸν ἐδοῦσι. Σύνει θρονα, καθίζει τους, γλυκὸ κρασὶν κερῇ τους, Γὰ φῆτε λιγὲ ἀρκοιτες κ' ἐγὼ νὰ σᾶς διοῦμαι ποὺς εἶναι ποῦ τὰ γύρισε τοῦ Μισοιροῦ τὰ ὄρη, τῆς Ἀλεξάντρας τὰ βουνὰ ὄραν τὸ μεσημέρι — Ἐγὼ μουν ποῦ τὰ γύρισα τοῦ Μισοιροῦ τὰ ὄρη, τῆς Ἀλεξάντρας τὰ βουνὰ ὄραν τὸ μεσημέρι.

Σαράνι ἀρκούδι οὐκίωσα καὶ δεκοκτὼ λυοντάγια. ποτὲ μου δὲν ἐδείλῃσα ὥσ᾽ αὐτὴν ἵην ὄραν, ποῦ ὅα τὸχ Χάρον ἐγδυμὸν, τὸχ Λιὸν ἀρματωμένο, τὸμ Μιχαὴλ ἀρκάγγελο τριὰ σπαθὶὰ ἐζωσμένο· τὸ ἐναῖναι γιὰ τοὺς φτωχοὺς, ἑἴλλο γιὰ τοὺς ἀρκόντους τὸ τρίτον τὸ φαρμακερὸ γιὰ μᾶς τοὺς ἀντρεωμένους.

Τὸ τραγούδι εἶναι ἄξιο πολλῆς προσοχῆς. Παραλλαγὴς ἔχουνε τυπωθῇ πολλὰ ὡς τώρα. Μὰ δὲν τίς ξέρει—καθὼς φαίνεται—ὁ ἐκδότης. Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι ἡ παραλλαγή αὐτὴ τῆς Σύμης πολὺ θυμίζει στίχοις ἀπὸ τὰ τρία «μυθῆματα τραγούδια τοῦ ἀκριτικοῦ κύκλου» ποὺ δημοσιεύσῃ μὲ διάφορα παρατηρήματα στὰ Παναθήναια (τόμ. IX 1905—1906 σ. 33 κ. ε.).

(1) Τὸ «Παρθενὸν—Παρθενός καὶ τάνάλογά του» στὸ «Νουμά». Χρόνος Γ', ἀριθ. 151 (27 τοῦ Μάρτη 1904).

(2) Ἀ. Παπαδοπούλου Κεραμῆς: Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη. Τόμ. Γ' Ἐν Ἱερουπόλει 1897, σ. 100, 14, Ἐν ἴδιον μέρος καὶ παραιοτύπο τοῦ σημειώματός ἀπὸ τὸν κώδικα.

(3) Δὲς τὴν Ἑθνημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος τῆς 8 Ἰουνίου 1906.

* Χρυσὴ μεγάλη χίρη στὴ χρυσή μου φιλαινάδα καὶ πολυτίμη συναδελφισσά μου δ. Ζηνοβία Παλμύρα, ποὺ εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ μεταφράσῃ ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Μπενέσεβιτς τὸ κεῖμενο τὸ γραμμένο σλαβικά.

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΠ' Τ' ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Ἔτανε μεγάλη σαρακοστή, ἡ πρώτη ἑβδομάδα, ποὺ ὁ Καπετὰν Θανάσης ἔφτασε μὲ τὸ χιώτικο τρεχαντήρι τὸν μπροστὰ στὸ Μοναστήρι τοῦ ἁγίου Σάββα γιὰ νὰ ξεφορτώσῃ τὸ φορτίό του. Ἔτανε ἐλιές, χαδιάρη κόκκινα, σαλιάχοι καὶ ὅ,τι ἄλλο τῆς ἐποχῆς. Σ' αὐτὰ κοντὰ εἶχε καὶ μερικὰ δέματα κηπνὸ ποὺ ἤθελε νὰ τὸν βγάλῃ κρυφὰ μὲ τὴ βοήθεια τῶν καλογέρων. Πῆγε ἴσια καὶ βρῆκε τὸν Ἡγούμενον ποὺ τὸν περίμενε καὶ λαχταροῦσε νὰ τὸν διῇ, πρὸ πάντων γιὰ τὶς μάθρες ἐλιές γιατί αὐτὲς εἶναι τὸ πιὸ ἀναγκαῖον πράγμα στὰ Μοναστήρια, ὅπου ἐμποδίζεται τὸ λάδι ὅλη τὴ σαρακοστή, κ' οἱ καλόγεροι γιὰ νὰ βαστάξουν τὸ νόμο, βράζουν τὰ φασούλια μὲ ἄφρονες ἐλιές, ποὺ δίδουν καλλίτερη νοστιμάδα ἀπ' τὸ λάδι. Ὑστερα ἄρχισε ἡ συνομιλία γιὰ τὸν κηπνὸ

ποὺ ἔφερε ὁ καπετάνιος γιὰ νὰ τὸν ξεφορτώσῃ κρυφὰ, χωρὶς νὰ τὸν μυριστοῦνε οἱ φύλακες τοῦ Μοναστηρίου. Δὲν εἶταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ οἱ καλόγεροι τὸν βοήθησαν πρὸς τέτοιους κατζιμαδες. Τὸ κακὸ δὲ μὴς εἶτανε ποὺ δὲ συμφωνοῦσαν μεταξύ τους, καὶ ὁ Ἡγούμενος τοὺς ὑποφιστοῦσαν, καθὼς κ' ἐκεῖνοι ὑποφιστοῦσαν τὸν Ἡγούμενον γιὰ νὰ μπαλωθῇ ὁμοῦς τὸ πρᾶμμα, ὁ καπετάνιος ἔταξε μισθὸν ὁκὰ κηπνὸ στὸν καθέν' ἀπ' ἐκείνους ποὺ θὰ εἶχαν τὸ δάχτυλό τους μέσα. Ἀφοῦ κι' αὐτὸ οἰκονομήθηκε ἔτσι, ὁ Ἡγούμενος ἐρώτησε τὸν καπετάνιο, ἂν εἶδε στὴ Σμύρνη ἢ στὴ Χιὸ, τὸν Ἑγγλέζο ἐκεῖνον ποὺ εἶχ' ἰλθεῖ στὸ ἅγιον ὄρος ἰδῶ καὶ τρεῖς μῆνες μὲ τὸ τρεχαντήρι του, κι' ἀγόρασε τρία παλιὰ χειρόγραφα. Τοῦ εἶχε πεῖ τότες ποὺ θὰ ξανάλθῃ, γιατί ἤθελε ν' ἀγοράσῃ κι' ἄλλα, ἀλλὰ δὲν συμφωνήσανε στὴν τιμὴ. Βλέπεις, καπετάνιε μου, εἶπε ὁ Ἡγούμενος, αὐτὰ εἶναι παλιὰ χαρτὰ ποὺ κιαυτὸς δὲν τὰ χρειάζεται, μόνο ποὺ τὰ τρώγει τὸ σφακί καὶ ἡ σκόνῃ, κι' αὐτοὶ οἱ τρελοεγγλέζοι ποὺ δὲν ξέρουν τί τοὺς γίνεται, πέφτουν μὲ τὰ μούτρα καὶ τὰ καλοπλερώνουν. Τὸ Μοναστήρι ἔχει ἀνάγκες, καὶ πολλὰς μάστιχα κι' ἂν φυλάγουμε ἀπ' τοὺς ρωμοὺς θὰ πεθίναμ' ἀπ' τὴν πείνα. Ἄς εἶναι καλὴ ἡ Ρουσία, ποὺ πάντα μᾶς θυμάται, καὶ χρήματα μᾶς στέλνει καὶ εἰκονίσματα, καὶ καλόγερους ποὺ τοὺς βάζουμε καὶ δουλεύουνε. Σήμερα καταντᾷ νὰ ἔχουμε περισσότερους Ρούσσους παρὰ ρωμοὺς στὸ μοναστήρι. Σὲ λέγω πὼς ἂν δὲν εἶταν γιὰ τοὺς ρούσσους, ἐμεῖς θ' ἀπεθίναμε ἀπ' τὴν πείνα. Στὴν Ἑλλάδα βλέπεις θρησκεία πᾶ δὲν εἴμαστε ἀκόμη καὶ τὰ μοναστήρια ποὺ εἶν' ἐκεῖ, ὁ Θεὸς νὰ μὴ μ' ἀξιώσῃ νὰ τὸ διῶ, δὲ θὰ βαστάξουνε πολὺ.

Βλέπεις στὰ παλιὰ τὰ χρόνια, πόσοι τρέχανε στὸν ἅγιον Τάφο, γιὰ νὰ προσκυνήσουνε τὸ ἅγιον φῶς, κι' ἀπ' τὴν Ἑλλάδα κι' ἀπ' τὴν Ἀνατολή· σήμερα ποῖός πηγαίνει, ὅλα θαρρεῖς πὼς φραγκέψανε, ἐνῶ ἀπ' τὴ Ρουσία, κοπαδιὰς πηγαίνουν καθὲς χρόνο καὶ προσκυνοῦνε. Τοῦ κάκου, Ρουσία καὶ πάλι Ρουσία ποὺ βαστά τὸ χριστιανισμό. Ἐ, καημίνε καπετάνιε, ὅσο τὰ συλλογίζουμαι ραγίζεται ἡ καρδιά μου. Τώρα πιά γέρασα, κ' ἐλπίζω νὰ μὴ προφτάσω νὰ διῶ καὶ τὰ χειρότερα, καὶ νὰ σὲ πῶ τὴν ἀλήθεια, σκοπέψω ἅμα ξανάλθῃ αὐτὸς ὁ ἐγγλέζος καὶ πάρῃ μερικὰ ἀκόμη χειρόγραφα, καὶ ψυχοπιάσω, νὰ τραβηχτῶ ὅλως διόλου, νὰ πᾶγω καὶ ἡσυχάσω στ' Ἀδραμύτι στὴν πατρίδα μου, ὅπου ἔχω τ' ἀνήψια μου, τὸ Δημητρὸ καὶ τὰ δύο γεροντοκόριττα τὶς ἀδερφές του. Βλέπεις κι' αὐτὰ τὰ καημένα εἴμιναν στὸ ράφι γιατί δὲν εἶχαν προῖκα νὰ παντρεφτοῦν. Ὁ ρωμιὸς βλέπεις, δὲν παντρίζεται χωρὶς παρὰ, φυλάγει ἀπ' τὴ γυναῖκα του νὰ γίνῃ ἄνθρωπος. Τὸ ἴδιον συνέβηκε καὶ μὲ σένα ποὺ ἔχεις δυὸ κόρες καὶ τίς θυμιάζεις. Ἐ καημίνε καπετάνιε, ποὺ καταντήσαμε. Θυμοῦμαι στὰ παλιὰ τὰ χρόνια ποὺ ὁ κόσμος εἶχε πίστη. Εἴμουνα τότες ἐφημέριος στ' Ἀδραμύτι, κι' ἀπ' τὰ μνημόσυνα μόνο ἑκαμνα περισσότερα ἀπὸ ἑκατὸ γρόσια τὸ μῆνα, ἄλλα τόσα ἀπ' τοὺς ἁγιασμούς. Τώρα ὁμοῦς καθὼς ἀκούω, οὔτε μνημόσυνα γίνονται οὔτε ἁγιασμοί, οὔτε τίποτες ἀπ' αὐτὰ. Κάθθηκε ἡ πίστη, καὶ γι' ἀφτὸ προκοπὴ δὲ βλέπουμε.

Αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα ἀφοῦ εἶπανε, ὁ καπετάν Θανάσης παρηγορημένος, φίλησε τὸ χέρι τοῦ Ἡγουμένου, πῆρε τὴν εὐχὴ του, καὶ γύρισε πίσω στὸ τρεχαντήρι κι' ἄρχισε νὰ ξεφορτώνῃ. Εἶχε φέρει καὶ μερικὰ πουλερικά γιὰ τὸν Ἡγούμενον, ποὺ μόνο τοὺς πετεινοὺς κράτησε, μὴ ὄντας συχωρεμένο νὰ ἔχουν κότες στὸ μοναστήρι.

Manchester 11/24 τοῦ Σεπτεμβρίου.

Κ. Π.

ΚΑ.Ι.ΡΙΝΕΣ ΓΡΑΦΕΣ

«Νομίζω τίλος πὼς ὁ Νουμάς ἔπρεπε νάχει ἕνα πρόγραμμα κοινωνικὸ καὶ πολιτικόν, νὰ τὸ συζητᾷ καὶ νὰ τὸ ὑποστηρίξει».

Πολ. Γραμ. Θ.

Κάίγο σὺς 16 τοῦ Σταβροῦ.

I

Δυὸ ἀδέρφια, οἱ κ. κ. Φίλιππος καὶ Μάρκος Φιλίππου, ὄνειρέφτηκαν οἱ ἄνθρωποι νὰ κάνουν ἕνα καλὸ στὴν πατρίδα τους. Στὴν Ἡπειρὸ καὶ στὴν Ἑλλάδα. Καὶ δὲν τ' ὄνειρέφτηκαν ἄσχημα. Ἐνοιωθὰν πὼς ἀπὸ τίς δωρεές καὶ τὰ λοιπὰ μασκαράδικια, πρὸ θετικόν, ὡφέλιμον κι' ὠραῖον μαζὶ, θὰ εἶταν ἕνα βιβλίον. Εἶδαν πὼς λείπει ἕνα ἐπιστημονικὸ βιβλίον ἐπάνω στὴν ἱστορία τῆς Ἡπειροῦς. Λεῖπει μιὰ στατιστικὴ. Κ' εἶπαν: δίνουμε τοὺς παράδες γιὰ ἕνα τέτιον βιβλίον. Κι' ὡς ἰδῶ πάει καλὰ. Ἀπὸ δῶ καὶ μπρὸς μπαίνει στὴ μέση ὁ δάσκαλος. Κι' ἀπὸ δῶ καὶ πέρα δὲν πᾶει καλὰ. Ἀρνούμε ὅτι ἡ προκήρυξη τοῦ Διαγωνισμοῦ ἔγινε μὲ χίλια ἐλαττώματα ἐπιστημονικὰ σ' ἀφτὴν τοὺς τὴ βάζει. Καὶ γιὰ σήμερὰ ἐρχοῦμαστε στὴ γλώσσα. Ἡ τρίτη ἐντολὴ τῆς προκήρυξης λέει: Ἀμφότερα τὰ ἔργα πρέπει α) Νὰ ὦσι συγγεγραμμένα ἐν γλώσσῃ καθαρευούσῃ ἄλλ' εὐκαταλήπτῃ...» Καὶ γιατί, νομίζετε. Γιατί μόνον ἔτσι, λέει, θὰ μελετηθῇ τὸ βιβλίον σοβαρὰ στὴν Ἑβρώπη!!!

Σταματῶ λίγο γιὰ νὰ γελάσω...

Ὅστε λοιπὸν γιὰ τὴν Ἑβρώπη τὸ κάνουν οἱ πατριῶτες! κι' ὄχι γιὰ μᾶς ποὺ δὲν ἐμάθαμε ποτὲ, οὔτε θὰ μάθουμε καθὼς πάμε, τὴν ἱστορία τοῦ χωριοῦ μας, τοῦ τόπου μας. Κι' ἀπορούμε ὕστερα γιατί ὁ Βασιλεὺς ζητιανέει ἐλεημοσύνη στὴν Ἑβρώπη! Δὲν πᾶ νὰ χαθοῦμε!

II

Προχθὲς εἶχαμε συγκέντρωση στὸ «Ἑλλ. Κέντρον». Θὰ μιλοῦσε ὁ Πατριάρχης στοὺς ὁμογενεῖς γιὰ τὰ ἀθώματα τῶν ἀπογόνων τοῦ Κρούμου. Τὸ σαλονάκι γέμισε ἀπὸ τὸ λαὸ. Κι' ὁ Πατριάρχης ἔρχισε τὴ φλυαρία του λέγοντας: Ἀνέγνωτε, τέκνα κτλ., ἐν ταῖς ἐφημερίσι...» Ἀφτὸ λέγεται γλώσσα ἐκκλησιαστικὴ.

Παράδες νὰ μαζέψουμε καὶ λίγο μᾶς μέλει ἂν πάρει χαμπάρι ὁ κοσμάκης γιατί θὰ τοὺς δώσει.

Τί μᾶς μέλλει γιὰ τὴ βαθεῖα ἐντύπωση τῶν πραγμάτων! Ἐμεῖς συγκίνηση τῆς στιγμῆς ζητοῦμε γιὰ τὸ δίσκο. 400 χρόνια τώρα ἀφτὸ γίνεται.

Φτάνει τὸ ἀηδέστατο ἀραδιασμά ἀπὸ λεζούλες κι' ἀπὸ νοήματα ἀνόητα κι' ὁ ρωμιὸς παίρνει ἐφκολα φωτιά.

Τὸ ὅ,τι ἔτσι σβύνει πρὸ ἐφκολα, κανεὶς δὲν τὸ στοχάζεται, δὲν τὸ στοχάζεται, δὲ θὰ τὸ στοχαστεῖ. Γιατί δὲν ὑπάρχει στὴν Ἐπίσημη Πολιτεία ὁ Στοχασμός. Ἀπλούστατο. Ἐπίσημη Πολιτεία! Ἐπίσημο πνεῦμα! Πῶς ταιριάζουν! Ἐτσι ζοῦμε ὅλοι μᾶς! Κι' εἴμαστε οἱ εὐτυχισμένοι!

III

Ὁ Μ. Ἀρμαστής τῆς Κύπρου δέχτηκε νὰ μπαλίνουν τὰ παιδιὰ στὸ σχολεῖο γράμματα μὲ τὰ αὐτὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐγκεκριμένα βιβλία».

Τρομάρα μου!

Μιὰ Μητέρα ποὺ δίνει στὰ παιδιὰ της προγονικὸ λάβδανο γιὰ νὰ τ' ἀποκοιμίζει μὲ τοὺς Ἑθνικοὺς πόθους! Καὶ καμιά ἀντίδραση. Ἡ μόνῃ ἀν-